

GUJARAT TECHNOLOGICAL UNIVERSITY**Diploma Engineering - SEMESTER-V • EXAMINATION – SUMMER • 2015****Subject Code: 351902****Date: 04-05-2015****Subject Name: Design of Machine Element****Time: 02:30 pm - 05:00 pm****Total Marks: 70****Instructions:**

1. Attempt all questions.
2. Make suitable assumptions wherever necessary.
3. Figures to the right indicate full marks.
4. English version is considered to be Authentic.

- Q.1** (a) Define Factor of safety. State any five factors affecting the factor of safety. **07**
- (b) Define **07**
(i) Brittleness	(v) Bearing Stress
(ii) Compressive Load	(vi) Shear Stress
(iii) Buckling Load	(vii) Bending Stress
(iv) Bearing Load	
- Q.2** (a) A Cotter joint is subjected to an axial load of 50KN. The allowable stress for material of all parts are $\sigma_t = 60 \text{ Mpa}$, $\tau = 40 \text{ Mpa}$, $\sigma_{cr} = 100 \text{ Mpa}$. Calculate (i) Enlarged diameter of spigot end. (ii) Diameter of spigot collar. (iii) Width of Cotter. **07**
- (b) With the help of neat sketch explain Different failures in rivet joint. Also state the equation for designing rivet joint. **07**
- OR**
- (b) (i) Give the difference between Knuckle joint & Cotter joint. **07**
- (ii) Explain the types of Riveted joint.
- Q.3** (a) For operating the exhaust valve of petrol engine, the maximum load exerted on the valve is 3 KN. The arms of rocker arm lever are 150 mm and 200 mm respectively and the included angle is 140° . Find (i) Diameter and length of fulcrum pin. (ii) Height and width of arm. Take $l/d_p = 1.20$. $h/t = 2.5$, $\sigma_t = 70 \text{ N/mm}^2$, $\tau = 40 \text{ N/mm}^2$ and $\sigma_{br} = 8 \text{ N/mm}^2$. **07**
- (b) Explain the functions and Design procedure of Leaf Spring. **07**
- OR**
- Q.3** (a) Explain Design Procedure of Flange coupling. **07**
- (b) A closed coil helical spring is to be design for loads ranging from 2250N to 2750N. The axial compression of spring is 6 mm and the spring index is 6. If shear stress for spring material is 420 N/mm^2 and $G = 0.84 \times 10^5 \text{ N/mm}^2$. Find (1) Spring wire diameter. (2) Number of active coils. (3) Stiffness of spring. (4) Mean diameter of coil. **07**
- Q.4** (a) Define eccentric loading. The frame of a 'C' Clamp has rectangular section of $90 \text{ mm} \times 45 \text{ mm}$. A maximum clamping load of 30 KN is acting at a distance of 155 mm from the inner edge of the frame. Find the maximum and minimum stresses induced in the frame section. **07**
- (b) Classify the pressure vessel and write the use of Pressure vessels. **07**

OR

- Q. 4** (a) A cylindrical vessel, 800 mm diameter has maximum internal pressure of 3 N/mm^2 . If the thickness of vessel is 25 mm. Find Hoop stress, Longitudinal stress and maximum shear stress. Also state type of vessel as per D/t ratio. **07**
- (b) 60 KW power is transmitted by a protected type flange coupling at 250 rpm. Allowable shear stress for shaft is 60 N/mm^2 and for bolt is 25 N/mm^2 . If maximum torque is 20% higher at full load then calculate (1) Shaft diameter (2) Number of Bolt (3) Size of bolt. **07**

Q.5

- (a) Explain different types of keys used in engineering with the help of neat sketch. **07**
- (b) 1) Draw figure of Knuckle Joint. **07**
2) State the use of following materials.
(i) Grey Cast Iron (ii) High carbon steel (iii) Aluminum alloy (iv) Phosphorus bronze.

OR

- Q.5** (a) 1) Draw anti friction bearing and show different part of it. **07**
2) State the factors to be consider for selection of anti friction bearing.
- (b) A ball bearing is required to operate for 5 years at 8 hours per day at 100 rpm. If the equivalent load on the bearing is 6 kN. Find the basic dynamic capacity of bearing. Take 300 working days in a year. Take bearing constant $K = 3$ & $L_{10} = 10^6$. **07**

*****

- પ્રશ્ન-૧ અ સુ રક્ષા ગુણાંકની વ્યાખ્યા આપી તેને અસર કરતા પાંચ પરિબલો જણાવો. 07
- બ વ્યાખ્યા આપો 07
- (i) બરડતા (v) બેરીંગ સ્ટ્રેસ
- (ii) કોમ્પ્રેસીવ લોડ (vi) શીયર સ્ટ્રેસ
- (iii) બકલીંગ લોડ (vii) બેન્ડીંગ સ્ટ્રેસ
- (iv) બેરીંગ લોડ
- પ્રશ્ન-૨ અ એક કોટર સાંધાને 50 KN અક્ષીય ભાર લેવાનો છે. સાંધાના તમામ ભાગો માટે માન્ય સ્ટ્રેસીસ $\sigma_t = 60 \text{ Mpa}$, $\tau = 40 \text{ Mpa}$, $\sigma_{cr} = 100 \text{ Mpa}$. છે તો ગણતરી કરો 07
- (i) સ્પીગોટના મોટા છેડાનો વ્યાસ. (ii) સ્પીગોટ કોલરનો વ્યાસ. (iii) કોટરની પહોળાઈ
- બ આકૃતિની મદદથી રીવેટ સાંધાના ફેઇલ્યોર દર્શાવો. તથા રીવેટ સાંધાની ડિઝાઇન માટેના સુત્રો જણાવો. 07
- અથવા
- બ (i) નકલ જોઇન્ટ અને કોટર જોઇન્ટ વચ્ચેનો તફાવત આપો. 07
- (ii) રિવેટેડ જોઇન્ટના પ્રકાર વર્ણવો.
- પ્રશ્ન-૩ અ એક પેટ્રોલ એન્જિનના એકઝેસ ટ વાલ્વને ઓપરટ કરવા માટે વાલ્વ પર 3 KN નો મહત્તમ લોડ આપવામાં આવે છે. રોકર આર્મ લિવરના આર્મની લંબાઈ અનુક્રમે 150 mm અને 200 mm હોય તથા આર્મ વચ્ચેનો ખુણો 140° હોય તો, શોધો (i) ફલકમ પીનનો વ્યાસ તથા લંબાઈ. (ii) લિવરના આર્મની ઊંચાઈ તથા પહોળાઈ. $l/d_p = 1.20$, $h/t = 2.5$, $\sigma_t = 70 \text{ N/mm}^2$, $\tau = 40 \text{ N/mm}^2$ and $\sigma_{br} = 8 \text{ N/mm}^2$ લો. 07
- બ લિફ્ટ સ્પ્રીંગના કાર્યો તથા ડિઝાઇનની રીત સમજાવો. 07
- અથવા
- પ્રશ્ન-૩ અ ફ્લેન્જ કપલિંગ માટેની ડિઝાઇન કરવાની પદ્ધતિ વર્ણવો. 07
- બ એક ફ્લોઝ કોઇલ હેલીકલ સ્પ્રીંગ 2250N થી 2750N ની લોડ રેન્જ માટે ડિઝાઇન કરવાની છે, સ્પ્રીંગનું અક્ષીય કોમ્પ્રેસન 6mm છે, અને સ્પ્રીંગ ઇન્ડેક્ષ 6 છે. જો સ્પ્રીંગ ગ મટીરીયલ માટે માન્ય શિયર સ્ટ્રેસ 420 N/mm^2 અને $G = 0.84 \times 10^5$ હોયતો નીચેની વિગતો શોધો. 07
- (1) સ્પ્રીંગ વાયર ડાયામિટર (2) એક્ટિવ કોઇલની સંખ્યા (3)

સ્ પ્ રીં ગનો
સ્ ટી ફનેશ. (4) કોઇલનો મીન ડાયામીટર.

પ્રશ્ન-૪

- અ એસેન્ટ્રીક લોડીંગની વ્યાખ્યા આપો. એક 'C' ક્લેમ્પનું સેક્શન $90 \text{ mm} \times 45 \text{ mm}$ લંબચોરસાકાર છે. 30 KN નો મહત્તમ ક્લેમ્પીંગ લોડ ફ્ રે મની અંદરની ધાર થી 155 mm ના અંતરે લાગે છે. તો ફેમના સેક્શનમાં ઉત્પન્ન થતો મહત્તમ અને ન્યુનતમ સ્ટ્રેસ શોધો. 07
- બ પ્ રે સર વેસલ્સનું વર્ગીકરણ કરો અને પ્ રે સર વેસલ્સના ઉપયોગો લખો. 07

અથવા

પ્રશ્ન-૪

- અ એક નળાકર વેસલ, કે જેનો વ્યાસ 800 mm છે અને મહત્તમ આંતરિક દબાણ 3 N/mm^2 . જો વેસલની જાડાઈ 25 mm હોયતો પરિઘિય સ્ટ્રેસ, અનુલંબીય સ્ટ્રેસ અને મહત્તમ શીયર સ્ટ્રેસ શોધો. તથા D/t ગુણોત્તારના આધારે તેની ટાઇપ જણાવો. 07
- બ એક પ્રોટેક્ટેડ પ્રકારની ફ્લેન્જ કપલીંગ 250 rpm પર 60 KW પાવર ટ્રાન્સમીટ કરે છે. સલામત શીયર સ્ટ્રેસ શાફ્ટ માટે 60 N/mm^2 અને બોલ્ટ માટે 25 N/mm^2 છે. જો મહત્તમ ટોર્ક ફુલ લોડ કરતાં 20% વધારે હોય તો શોધો. (1) શાફ્ટ નો વ્યાસ (2) બોલ્ટની સંખ્યા (3) બોલ્ટની સાઇઝ. 07

પ્રશ્ન-૫

- અ એન્જીનીયરીંગમાં ઉપયોગમાં લેવાતી જુ ઢા જુ ઢા પ્ ર કારની ચાવીઓ (કી) આફ્ ટી સાથે જણાવો. 07
- બ 1) નકલ જોઇન્ટની આકૃતિ દોરો. 07
2) નીચે દર્શાવેલ મટીરીયલ ના ઉપયોગો જણાવો.
(i) ગ્રે કાસ્ટ આયર્ન (ii) હાઇ કાર્બન સ્ટીલ (iii) એલ્યુમિનિયમ એલોય (iv) ફોસ્ફરસ બ્રોન્ઝ.

અથવા

પ્રશ્ન-૫

- અ 1) એન્ટી ફ્રિક્શન બેરીંગની આકૃતિ દોરો અને તેના જુઢા જુઢા ભાગો દર્શાવો. 07
2) એન્ટી ફ્રિક્શન બેરીંગની પસંદગી વખતે ક્યા ક્યા પરીબંધો ધ્યાનમાં લેવા જોઇએ તે જણાવો.
- બ એક બોલ બેરીંગ 5 વર્ષ માટે દરરોજના 8 કલાક લખે 100 rpm . પર ચાલાવવામાં આવે છે. જો બેરીંગ પર સમતુલ્ય લોડ 6 KN હોય તો બેરીંગ ની બેઝીક ડાયનેમિક કપેસિટી શોધો. વર્ષ માં 300 કામના દિવસો 07

લો. બેરીંગ અચળાક $K = 3$ & $L_{10} = 10^6$ લો.

*****